

David Kryška

Na pomezí správního dozoru a správního soudnictví

Úvod

Ve vědě o správním právu bývají správní dozor společně se správním soudnictvím řazeny mezi kontrolní mechanismy fungování veřejné správy.¹⁾ Kontrola veřejné správy spočívá ve zkoumání, zda správní činnosti odpovídají právem požadovanému stavu, a ve vyvození důsledků v případě odchýlení se od tohoto stavu.²⁾ Rozlišuje se správní kontrola jako kontrola vykonávaná samotnou veřejnou správou a kontrola prováděná subjekty stojícími mimo veřejnou správu.³⁾ Správní kontrola se dále dělí na kontrolu vnější (správní dozor, finanční kontrola a obdobné kontrolní činnosti) a kontrolu vnitřní (služební dohled a instanční dozor); mezi subjekty stojícími mimo veřejnou správu provádějícími kontrolu jeho fungování pochopitelně patří mimo jiné správní soudy.⁴⁾

Účelem tohoto příspěvku je učinit stručný rozbor hranice mezi správním dozorem a správním soudnictvím v České republice a Polské republice. Ústředním pojmem přitom není pojem správního dozoru nebo správního soudnictví, ale právě pomezí, tedy místo, kde se tyto instituty střetávají. Ono pomezí je zde chápáno jednak ve smyslu formálním a jednak ve smyslu materiálním. Ve *smyslu formálním* jej chápeme jako styk správního dozoru z hlediska pravomoci a příslušnosti správních soudů, ve *smyslu materiálním* je pak chápáno z hlediska pojmového, tedy jako situace, kdy činnost určitého orgánu nebo takový orgán určitými prvky přesahuje z jednoho kontrolního mechanismu do druhého a kde se hranice mezi správním dozorem a správním soudnictvím do jisté míry stírá.

Správní dozor a pravomoc správních soudů v České republice

V České republice rozhodují soudy ve správním soudnictví o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy správními orgány, ochraně proti nečinnosti správního orgánu, ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, kompetenčních žalobách, ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda, ve věcech politických stran a politických hnutí a o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části

¹⁾ Srov. např. publikaci kolektivu autorů *Kontrolní mechanismy fungování veřejné správy*. Olomouc: Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci – Periplum, 2009.

²⁾ ZIMMERMANN, J. *Pravo administracyjne*. 4. vydanie. Warszawa: Wolters Kluwer, 2010, s. 408.

³⁾ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 214 (dále citováno jako SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*).

⁴⁾ Tamtéž.

pro rozpor se zákonem (§ 4 soudního řádu správního)⁵⁾ a dále rovněž ve věcech kárné odpovědnosti soudců, soudních funkcionářů, státních zástupců a soudních exekutorů⁶⁾ a ve věcech některých stavovských předpisů (k tomu viz dále).⁷⁾

Správní dozor je chápán jako „*správní činnost, při které vykonavatel veřejné správy (dozorčí orgán) pozoruje chování nepodřízených subjektů a porovnává je s chováním žádoucím, s požadavky právních norem. V návaznosti na hodnocení podle okolností aplikuje zejména nápravné nebo sankční prostředky, jimiž reaguje na zjištěný nesoulad mezi skutečným a žádoucím chováním dozorovaného subjektu.*“⁸⁾ Správní dozor se z procesního hlediska dělí do dvou fází, které představuje 1) fáze zjišťování a hodnocení, 2) fáze uplatnění nebo iniciace nápravných nebo sankčních prostředků.⁹⁾ Vzhledem k hlavnímu poslání správních soudů v České republice, kterým je ochrana veřejných subjektivních práv,¹⁰⁾ bude ve vztahu ke správnímu dozoru (zejména proti nápravným nebo sankčním prostředkům) připadat v úvahu ochrana prostřednictvím žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. soudního řádu správního)¹¹⁾ nebo žaloby proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu (§ 82 a násl. soudního řádu správního). Zásahová žaloba bude aktuální rovněž v případech tzv. pořádkového dozoru vykonávaného veřejnými ozbrojenými sbory, které jsou nadány pravomocí činit faktické pokyny a bezprostřední zásahy,¹²⁾ ale rovněž již ve fázi zjišťování a hodnocení.¹³⁾

⁵⁾ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ K pravomoci a příslušnosti správních soudů v České republice srov. SLÁDEČEK, V. Správní soudnictví v České republice. In SLÁDEČEK, V., TOMOSZKOVÁ, V. a kol. *Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 48-64 (dále citováno jako SLÁDEČEK, V. *Správní soudnictví v České republice*).

⁸⁾ STAŠA, J. Správní dozor. In HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 299. V. Sládeček správní dozor definuje jako „*zákonem povolenou (podloženou) činnost správy, při které dozorčí orgán (zpravidla správní úřad) sleduje chování nepodřízených subjektů (fyzických osob, právnických osob soukromého a veřejného práva) a ve věcech své specializované působnosti je porovnává s chováním žádoucím, tj. zda je v souladu s právními předpisy, příp. s akty vydanými na jejich základě. Při zjištění porušení práva uplatňuje prostředky nápravy, příp. ukládá sankce.*“ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*, s. 215.

⁹⁾ STAŠA, J., *op. cit.*, s. 315.

¹⁰⁾ Ustanovení § 2 soudního řádu správního: „*Ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.*“

¹¹⁾ Jejím prostřednictvím se v souladu s § 65 odst. 1 a 2 soudního řádu správního může ochrany před správními soudy domáhat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (rozhodnutí) nebo účastník řízení před správním orgánem, který tvrdí, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu přísluší takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

¹²⁾ Srov. STAŠA, J., *op. cit.*, s. 307. Zásadní změnu do úpravy zásahové žaloby přinesla novela soudního řádu správního zákonem č. 303/2011 Sb., která odstranila omezující podmínku, že zásah nebo jeho důsledky musí trvat nebo že musí hrozit opakování zásahu. Zásahovou žalobou se tak je možné od 1. ledna 2012 domoci rovněž určení, že zásah byl nezákonný.

¹³⁾ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2005, č.j. 2 Afs 144/2004-110, rozh. č. 735/2006 Sb. NSS, seš. 1.

Vztah dozorčí činnosti veřejné správy a správního soudnictví z hlediska pravomoci a příslušnosti správních soudů souvisí rovněž s výkonem státního dozoru nad samosprávnými veřejnoprávními korporacemi, a to územními a zájmovými (profesními).

Samospráva je jedním ze základních znaků demokratického státu, prostřednictvím kterého jsou mimo jiné realizovány zásady subsidiarity a decentralizace.¹⁴⁾ Při výkonu státního dozoru nad samosprávnými veřejnoprávními korporacemi tak vystupuje do popředí element správního soudnictví (popř. soudnictví ústavního), prostřednictvím kterého je jednak zaručena ochrana práva na samosprávu a jednak činěna některá opatření státního dozoru. Mnohdy zde ani nejde o výkon správního dozoru v pravém slova smyslu, neboť část této kontroly probíhá u (správních) soudů a nikoliv v rámci veřejné správy.¹⁵⁾ Z celé škály prostředků státního dozoru nad samosprávnými veřejnoprávními korporacemi se však budeme zabývat pouze těmi, které souvisejí s pravomocí a příslušností správních soudů.

Ústava České republiky¹⁶⁾ ve svém čl. 8 zaručuje samosprávu územních samosprávných celků.¹⁷⁾ Stát přitom může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.¹⁸⁾

Soudní řád správní upravuje ve svém § 67 žaloby ve věcech samosprávy. Podle tohoto ustanovení se úprava řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přiměřeně použije rovněž v případech, kdy zvláštní zákon svěřuje správnímu úřadu pravomoc podat žalobu proti usnesení nebo opatření orgánu územního samosprávného celku v samostatné působnosti [písm. a)] nebo kdy zvláštní zákon svěřuje orgánu územního samosprávného celku oprávnění podat žalobu proti rozhodnutí o rozpuštění zastupitelstva [písm. b)].

Tzv. dozorčí žalobu¹⁹⁾ proti usnesení nebo opatření orgánu územního samosprávného celku v samostatné působnosti upravuje obecní a krajské zřízení.²⁰⁾ Je-li usnesení,

¹⁴⁾ Srov. ZIMMERMANN, J., *op. cit.*, s. 110.

¹⁵⁾ Srov. SLÁDEČEK, V. Dozor nad zájmovými veřejnoprávními korporacemi. In KOLEKTIV AUTORŮ. *Kontrolní mechanismy fungování veřejné správy*. Olomouc: Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci – Periplum, 2009, s. 98 (dále citováno jako SLÁDEČEK, V. *Dozor nad zájmovými veřejnoprávními korporacemi*).

¹⁶⁾ Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁾ Srov. též čl. 99 Ústavy ČR, podle kterého se Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, kterou jsou vyššími územními samosprávnými celky. O jiném typu samosprávy Ústava ČR nehovoří. Obecný ústavní základ pro samosprávu je spatřován v odkazu na „samosprávné tradice našich národů“ v preambuli Listiny základních práv a svobod (vyhlášena pod č. 2/1993 Sb.). Viz SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*, s. 305.

¹⁸⁾ Podle čl. 8 Evropské charty místní samosprávy (vyhlášena pod č. 181/1999 Sb.) lze jakýkoli správní dozor nad místními společenstvími vykonávat jen tak a v takových případech, jak to stanoví ústava nebo zákon. Jakýkoli správní dozor nad činností místních společenství běžně usiluje pouze o zajištění souladu se zákonem a ústavními zásadami. U úkolů, jejichž plnění bylo na místní společenství přeneseno, však mohou vyšší orgány vykonávat dozor, i pokud jde o vhodnost zvolených prostředků. Správní dozor nad místními společenstvími se vykonává tak, aby se zajistilo, že zasahování kontrolujícího orgánu je přiměřené významu zájmů, které má chránit.

¹⁹⁾ Srov. MIKULE, V. Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu. In VOPÁLKA, V. (usp.). *Nová úprava správního soudnictví*. Praha: ASPI Publishing, 2003, s. 76.

²⁰⁾ Srov. § 124 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a § 82 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

rozhodnutí nebo jiné opatření orgánu obce (kraje) v samostatné působnosti v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem a nejde-li o obecně závaznou vyhlášku kraje, vyzve Ministerstvo vnitra obec (kraj) ke zjednání nápravy. Nejednají-li příslušný orgán nápravu do 60 dnů od doručení výzvy, pozastaví Ministerstvo vnitra výkon takového usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření orgánu obce (kraje) v samostatné působnosti. V případě zřejmého a závažného rozporu takového opatření orgánu obce (kraje) se zákonem může Ministerstvo vnitra pozastavit jeho výkon bez předchozí výzvy ke zjednání nápravy. Ministerstvo v rozhodnutí současně stanoví obci (kraji) přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy. Nejednají-li příslušný orgán obce (kraje) ve stanovené lhůtě nápravu a není-li proti rozhodnutí o sistaci podán rozklad, podá Ministerstvo vnitra do 30 dnů od uplynutí lhůty pro podání rozkladu příslušnému soudu návrh na zrušení usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření orgánu kraje v samostatné působnosti. Je-li podán rozklad, podá takový návrh do 30 dnů ode dne právní moci rozhodnutí o rozkladu, kterým byl rozklad zamítnut. Obdobnou úpravu obsahuje rovněž zákon o hlavním městě Praze,²¹⁾ podle které je k podání dozorčí žaloby proti usnesení, rozhodnutí nebo jinému opatření městských částí hlavního města Prahy legitimován Magistrát hlavního města Prahy. Dozorčí žalobu však nelze podat v případě porušení právních předpisů občanského, obchodního nebo pracovního práva a v případě, kdy jsou dozor nebo kontrola výkonu samostatné působnosti obcí upraveny zvláštním právním předpisem.²²⁾

Žaloba ve věcech samosprávy podle § 67 písm. b) soudního řádu správního pak souvisí s ústavně garantovaným právem obce či kraje na samosprávu (srov. výše). Rozpuštění zastupitelstva je považováno za nejzávažnější zásah do územní samosprávy.²³⁾ Ministerstvo vnitra rozpustí zastupitelstvo obce, pokud se po dobu delší než 6 měsíců nesejde tak, aby bylo schopno se usnášet.²⁴⁾ Rovněž je rozpustí, pokud zastupitelstvo obce nebo jiný orgán obce nepostupuje v souladu s rozhodnutím soudu o povinnosti vyhlásit místní referendum a zastupitelstvo obce nezjedná nápravu do 2 měsíců poté, co je k tomu Ministerstvo vnitra vyzvalo.²⁵⁾ Obdobnou úpravu obsahuje i zákon o hlavním městě Praze ve vztahu k zastupitelstvu hlavního města Prahy.²⁶⁾ Ve vztahu k zastupitelstvu městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města a zastupitelstvu městské části hlavního města Prahy má obdobnou pravomoc zastupitelstvo územně členěného statutárního města, resp. zastupitelstvo hlavního města Prahy.²⁷⁾ Zastupitelstvo kraje Ministerstvo vnitra rozpustí, pokud se

²¹⁾ Srov. § 110 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

²²⁾ Obecní zřízení, krajské zřízení i zákon o hlavním městě Praze zde v poznámce pod čarou odkazují na zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávních celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.

²³⁾ KOPECKÝ, M. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 348.

²⁴⁾ Srov. § 89 odst. 1 obecního zřízení.

²⁵⁾ Srov. § 89 odst. 2 obecního zřízení.

²⁶⁾ Srov. § 67 odst. 2 a 3 zákona o hlavním městě Praze.

²⁷⁾ Srov. § 137 odst. 2 obecního zřízení a § 92 odst. 4 a 5 zákona o hlavním městě Praze.

zastupitelstvo kraje nesejde po dobu delší než 6 měsíců tak, aby bylo schopno se usnášet, nebo pokud nezvolí hejtmána do 6 měsíců ode dne, kdy byl odvolán nebo se vzdal funkce, nebo do 6 měsíců ode dne ustavujícího zasedání.²⁸⁾

Za prostředky státního dozoru nad zájmovými (profesními) veřejnoprávními korporacemi související s pravomocí a příslušností správních soudů můžeme označit jednak soudní kontrolu stavovských předpisů a kárné řízení podle exekučního řádu.²⁹⁾

Některé zákony týkající se zájmových (profesních) veřejnoprávních korporací (komor) obsahují úpravu soudní kontroly stavovských předpisů, když stanoví legitimaci ministra nebo jiného vedoucího ústředního správního úřadu k zahájení jejich soudního přezkumu. Tak ministr zemědělství je legitimován k podání návrhu na zrušení soudem stavovského předpisu Komory veterinárních lékařů České republiky, má-li za to, že je v rozporu s ústavním nebo jiným zákonem.³⁰⁾ Ministr spravedlnosti je legitimován k podání návrhu na přezkoumání stavovského předpisu Exekutorské komory České republiky a České advokátní komory, má-li za to, že je v rozporu se zákonem.³¹⁾ Obdobnou pravomoc měl vůči Komoře auditorů České republiky rovněž ministr financí.³²⁾ Dnes může návrh na zrušení vnitřního předpisu této komory podat Rada pro veřejný dohled nad auditem.³³⁾ Předseda Úřadu průmyslového vlastnictví může podat žalobu k příslušnému soudu, má-li za to, že profesní předpis Komory patentových zástupců České republiky je v rozporu se zákonem nebo s předpisem práva Evropské unie.³⁴⁾

V této souvislosti je však poukazováno na nedostatečnou (v případech jiných než uvedených zájmových veřejnoprávních korporací dokonce chybějící) právní úpravu tohoto soudního přezkumu.³⁵⁾ Pouze zákon č. 417/2004 Sb. v citovaném ustanovení odkazuje na soudní řád správní (v poznámce pod čarou) a stanoví, že „*v tomto řízení se postupuje přiměřeně podle ustanovení o řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu*“. Je dovozováno, že i v případě přezkumu stavovských předpisů jiných komor by se postupovalo obdobně podle ustanovení o řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.³⁶⁾ V. Sládeček však poukazuje na to, že stavovský předpis má povahu aktu

²⁸⁾ Srov. § 45 odst. 2 krajského zřízení.

²⁹⁾ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰⁾ Srov. § 19 zákona č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

³¹⁾ Srov. § 8a odst. 2 exekučního řádu a § 50 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

³²⁾ Srov. § 36 odst. 2 již zrušeného zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

³³⁾ Ustanovení § 38 odst. 2 písm. g) zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů: „*Rada podává Komoře návrh na zrušení nebo změnu vnitřního předpisu Komory nebo jeho části, pokud jsou v rozporu s tímto zákonem nebo jiným právním předpisem; nevyhoví-li Komora tomuto návrhu ve lhůtě stanovené Radou, může podat návrh na zrušení vnitřního předpisu Komory nebo jeho části soudem.*“

³⁴⁾ Srov. § 64 odst. 3 zákona č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵⁾ SLÁDEČEK, V. *Dozor nad zájmovými veřejnoprávními korporacemi*, s. 106.

³⁶⁾ Tamtéž.

abstraktního, nikoliv individuálního, což označuje za „výraznou anomálii“ a navrhuje doplnit soudní řád správní a výslovně stanovit možnost soudního přezkumu stavovského předpisu v rámci správního soudnictví.³⁷⁾ Na jiném místě pak navrhuje stanovit věcnou příslušnost Nejvyššího správního soudu.³⁸⁾

Kárné řízení podle exekučního řádu se zahajuje na návrh, který se nazývá kárnou žalobou. Tu je legitimován podat proti kterémukoli exekutorovi, kandidátovi nebo koncipientovi ministr spravedlnosti, předseda revizní komise a předseda kontrolní komise ve věcech působnosti těchto komisí a dále předseda krajského soudu nebo předseda okresního soudu proti exekutorovi (jeho kandidátovi nebo koncipientovi), který má v obvodu tohoto soudu sídlo. Předseda okresního soudu rovněž proti exekutorovi (jeho kandidátovi, koncipientovi nebo zástupci exekutora), který byl tímto soudem pověřen provedením exekuce.³⁹⁾ Kárným soudem je Nejvyšší správní soud, který rozhoduje ve speciálních kárných senátech pro kárné řízení ve věcech soudců, soudních funkcionářů, státních zástupců a exekutorů.⁴⁰⁾

Správní dozor a pravomoc správních soudů v Polské republice

V souladu s ustanovením čl. 184 Ústavy Polské republiky⁴¹⁾ vykonávají Nejvyšší správní soud (*Naczelny Sąd Administracyjny*) a jiné správní soudy (dle zákonné úpravy jsou jimi vojvodské správní soudy jako soudy první instance) v rozsahu stanoveném zákonem kontrolu činnosti veřejné správy. Tato kontrola zahrnuje také rozhodování o souladu usnesení orgánů územní samosprávy a normativních aktů územních orgánů vládní správy se zákony. Podle čl. 3 § 2 zákona o řízení před správními soudy⁴²⁾ zahrnuje kontrola činnosti veřejné správy rozhodování ve věcech

³⁷⁾ Tamtéž, s. 106, 109.

³⁸⁾ SLÁDEČEK, V. *Správní soudnictví v České republice*, s. 64. Na nedostatky současné úpravy poukazuje ve své připomínce k návrhu věcného záměru zákona o zapsaných tlumočnicích a překladatelích místopředsdkyně vlády a předsdkyně Legislativní rady vlády K. Peake. Ve vztahu k současné právní úpravě soudního přezkumu stavovských předpisů zde formuluje názor, že „*teoreticky by šlo uvažovat o podřazení stavovských předpisů pod institut opatření obecné povahy, úprava vydávání těchto aktů ve správním řádu by však nemusela být pro stavovské předpisy zcela vhodná, a navíc dosavadní judikatura stavovské předpisy za opatření obecné povahy nepokládá.*“ (Viz Knihovna připravované legislativy, <http://eklep.vlada.cz>, č.j. 935/11.). Srov. rovněž usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2011, č.j. 5 Ao 1/2011-22, www.nssoud.cz, na které tato připomínka odkazuje.

³⁹⁾ Srov. § 117 odst. 1 a 2 exekučního řádu. Na toto kárné řízení se v souladu s § 121 odst. 1 použijí obdobně ustanovení zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰⁾ K tomuto řízení srov. SLÁDEČEK, V. *Správní soudnictví v České republice*, s. 61-62.

⁴¹⁾ Ústava Polské republiky ze dne 2. dubna 1997; Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483). Viz též její překlad z pera V. Mikule In PAVLÍČEK, V. a kol. *Transformace ústavních systémů zemí střední a východní Evropy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 1999, s. 242 an.

⁴²⁾ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. 2002 Nr 153, poz. 1270).

žalob proti správním rozhodnutím,⁴³⁾ usnesením vydaným ve správním řízení, proti kterým byla přípustná stížnost nebo jimiž se řízení končilo, usnesením o základu věci, usnesením vydaným v exekučním a zajišťovacím řízení, proti kterým byla přípustná stížnost, dále proti jiným než zde uvedeným aktům nebo činnostem z oblasti veřejné správy týkajícím se práv nebo povinností vyplývajících z právních předpisů, proti písemným interpretacím předpisů daňového práva, proti nečinnosti v doposavad zmíněných případech, dále proti aktům místního práva jednotek územní samosprávy a orgánů vládní správy, jiným aktům orgánů jednotek územní samosprávy a jejich svazů přijímaným ve věcech z oblasti veřejné správy, proti aktům dozoru nad činností orgánů jednotek územní samosprávy a dále ve věcech, ve kterých zvláštní zákony předpokládají soudní kontrolu. Správní soudy rovněž rozhodují o žalobě proti nevykonání rozsudku vojvodského správního soudu nebo některé druhy kompetenčních sporů.⁴⁴⁾

Vedle těch, kterým žalobní legitimaci přiznává zákon, je k podání žaloby obecně legitimován každý, kdo má na tom právní zájem.⁴⁵⁾ Vedle něj pak prokurátor, Obhájce občanských práv, Obhájce práv dětí a ve věcech jiných osob též společenská organizace v oblasti její činnosti uvedené ve stanovách, jestliže se účastnila správního řízení.⁴⁶⁾

Podle polské vědy o správním právu je podstatou dozoru (*nadzór*) vyvozování důsledků z chování podřízeného orgánu, které je sledováno z hlediska určitého vybraného kritéria, tedy vzorce, se kterým se dané chování porovnává. Ten nejčastěji představuje kritérium zákonnosti (souladu se zákonem), účelnosti, hospodárnosti, řádnosti, správnosti.⁴⁷⁾ V jiném pojetí se dozorem chápou určité specializované pravomoci policejního charakteru orgánů veřejné správy vyplývající z hmotného práva. Tento dozor nepopisuje vztah mezi orgány veřejné správy a jeho adresáty jsou nejčastěji občané (stavební dozor) nebo hospodářské jednotky (hygienický dozor, dozor nad hornickou činností).⁴⁸⁾

Zákon o řízení před správními soudy tedy jako akty, které je u správního soudu možné napadnout, vyjmenovává akty dozoru nad činností orgánů jednotek územní

⁴³⁾ Jak správně poukazuje *M. Tomoszek*, jedná se o rozhodnutí ve věci samé (*decyzja administracyjna*). Ostatní rozhodnutí (*postanowienia*) se překládají jako usnesení. Viz TOMOSZEK, M. In SLÁDEČEK, V., TOMOSZKOVÁ, V. a kol. *Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 123. Správním rozhodnutím (ve věci samé) můžeme rozumět kvalifikovaný správní akt, vnější akt moci, tvořící projev vůle spravujících (administrujících) orgánů ve státě, který je vydán v řízení upraveném procesními předpisy na základě obecně závazného správního či finančního práva a který řeší konkrétní věc konkrétně určené fyzické nebo právnické osoby. (JENDROŠKA, J. In: BORKOWSKI, J., JENDROŠKA, J., ORZECZOWSKI, R., ZIELIŃSKI, A. *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*. Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze, 1985, s. 186.)

⁴⁴⁾ Srov. čl. 154 odst. 1 a čl. 4 zákona o řízení před správními soudy. K pravomoci a příslušnosti polských správních soudů z českých prací z poslední doby srov. TOMOSZEK, M., *op. cit.*, s. 121 - 127.

⁴⁵⁾ Srov. čl. 50 zákona o řízení před správními soudy.

⁴⁶⁾ Srov. KRYSKA, D. Role státního zastupitelství, prokuratury a ombudsmana v soudním řízení správním podle české a polské právní úpravy. *Právní rádce č. 11/2010*.

⁴⁷⁾ ZIMMERMANN, J., *op. cit.*, s. 138 - 139.

⁴⁸⁾ Tamtéž, s. 139. V tomto pojetí se blíží vymezení pojmu správní dozor, jak jej chápe česká věda o správním právu.

samosprávy (čl. 3 § 2 bod 7). Ústava PR stanoví, že územní zřízení Polské republiky zaručuje decentralizaci veřejné moci.⁴⁹⁾ Zároveň však činnost územní samosprávy podléhá dozoru z hlediska zákonnosti. Orgány dozoru nad činností jednotek územní samosprávy jsou předseda Rady ministrů, vojvodové a ve věcech finančních regionální účetní komory.⁵⁰⁾ Samostatnost jednotek územní samosprávy je pod ochranou soudu.⁵¹⁾ Takovými akty dozoru je třeba rozumět jakékoliv akty orgánů, kterým právo přiznalo pravomoc vůči orgánu samosprávy užít jakýkoliv dozorčí prostředek.⁵²⁾

Tyto akty dozoru představují rozhodnutí o prohlášení neplatnosti usnesení orgánu obce, orgánu svazu nebo též svazu obcí, rozhodnutí o prohlášení neplatnosti opatření fojta, purkmistra nebo primátora města, označení vydání usnesení orgánem obce, okresu nebo vojvodství jako protiprávní, odvolání předsedou Rady ministrů orgánu obce, okresu, vojvodství a jmenování vládní správy, vydání vojvodou zástupného opatření,⁵³⁾ odvolání výkonného orgánu obce, okresu nebo vojvodství předsedou Rady ministrů v případě opakovaného porušení Ústavy nebo zákonů těmito orgány.⁵⁴⁾

V případě, kdy dochází ze strany rady obce k opakovanému porušování Ústavy nebo zákonů, může Sejm (komora parlamentu) na návrh předsedy Rady ministrů usnesením radu obce rozpustit.⁵⁵⁾ Obdobnou pravomoc má Sejm ve vztahu k radě okresu⁵⁶⁾ i k sejmíku vojvodství.⁵⁷⁾ Tento nástroj vyplývá přímo z Ústavy PR, podle které může Sejm na návrh předsedy Rady ministrů rozpustit usnášející orgán územní samosprávy, jestliže tento orgán zvláště závažným způsobem porušuje Ústavu nebo zákony.⁵⁸⁾ Toto usnesení Sejmu však dle převažujícího názoru nauky i judikatury není možné ve správním soudnictví napadnout.⁵⁹⁾

⁴⁹⁾ Srov. čl. 15 odst. 1 Ústavy PR. Základní jednotkou územní samosprávy je obec, jiné jednotky územní samosprávy (regionální nebo místní a regionální) stanoví zákon. Obec přitom vykonává všechny úkoly územní samosprávy, které nejsou vyhrazeny jiným jednotkám územní samosprávy (čl. 164 Ústavy PR). Na tomto místě je třeba dodat, že současná polská právní úprava vychází z tříčlankové struktury územní samosprávy – obce, okresy, vojvodství.

⁵⁰⁾ Srov. čl. 171 odst. 1 a 2 Ústavy PR.

⁵¹⁾ Srov. čl. 165 odst. 2 Ústavy PR.

⁵²⁾ TARNO, J. P. *Pravo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*. 4. wydanie. Warszawa: LexisNexis, 2010, s. 36.

⁵³⁾ Vojvoda představuje orgán vládní správy v regionech, když čl. 152 odst. 1 Ústavy PR přímo stanoví, že představitelem Rady ministrů ve vojvodství je vojvoda.

⁵⁴⁾ Srov. DRACHAL, J., JAGIELSKI, J., STANKIEWICZ, R. In HAUSER, R., WIERZBOWSKI, M. (red.). *Pravo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*. Warszawa: C. H. Beck, 2011, s. 68. Autoři zde uvádějí i ustanovení příslušných právních předpisů, které tyto akty upravují.

⁵⁵⁾ Srov. čl. 96 odst. 1 zákona o obecní samosprávě (ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U. 1990 Nr 16, poz. 95).

⁵⁶⁾ Srov. čl. 83 odst. 1 zákona o okresní samosprávě (ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz.U. 1998 Nr 91, poz. 578).

⁵⁷⁾ Srov. čl. 84 odst. 1 zákona o samosprávě vojvodství (ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, Dz.U. 1998 Nr 91, poz. 576).

⁵⁸⁾ Srov. čl. 171 odst. 3 Ústavy PR.

⁵⁹⁾ Srov. např. DRACHAL, J., JAGIELSKI, J., STANKIEWICZ, R. In HAUSER, R., WIERZBOWSKI, M. (red.). *Pravo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*. Warszawa: C. H. Beck, 2011, s. 69, nebo usnesení Ústavního tribunálu ze dne 5. 10. 1994, sp. zn. W 1/94, LexPolonica nr 361989, OTK 1994/II poz. 47. Tento závěr je však poněkud relativizován vážnými

Mezi důležité pravomoci dozorčích orgánů v případě státního dozoru nad činností územních samosprávných celků obecně bývá řazena možnost zrušit nebo pozastavit výkon nesprávných aktů vydaných samosprávnými celky, a to jak obecné, tak konkrétní povahy.⁶⁰⁾ Některé dozorčí orgány mohou výkon předmětného aktu pouze pozastavit, popřípadě navrhnout, aby jej zrušil jiný orgán (vyšší správní úřad nebo soud).⁶¹⁾ V této souvislosti jsme se v případě České republiky zabývali pouze dozorčí žalobou proti usnesení nebo opatření, neboť o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem, rozhoduje Ústavní soud.⁶²⁾ Naproti tomu podle polské úpravy již ze samotné Ústavy PR vyplývá, že kontrola činnosti veřejné správy vykonávaná správními soudy zahrnuje rovněž rozhodování o souladu usnesení orgánů územní samosprávy a normativních aktů územních orgánů vládní správy se zákony (čl. 184 věta druhá).⁶³⁾ Orgány vykonávající dozor nad činností obcí, okresů a vojvodství mohou u správních soudů napadnout usnesení a opatření orgánů obcí, orgánů svazů a sdružení obcí, usnesení orgánů okresů, orgánů svazů a sdružení okresů a usnesení orgánů vojvodství.⁶⁴⁾ Dozorčí orgán (předseda Rady ministrů, vojvoda nebo regionální účetní komora) může v případě, kdy je daný akt orgánů jednotky územní samosprávy v rozporu s právem, jej prohlásit ve lhůtě 30 dní od doby, kdy mu byl předložen, za neplatný. Po uplynutí tohoto termínu dozorčí orgán může toto usnesení (opatření) již pouze napadnout u správního soudu. Toto se přitom týká rovněž právních předpisů.⁶⁵⁾ Příslušné

argumenty poukazujícími na změnu právní úpravy autory komentáře k zákonu o obecní samosprávě. Viz CHMIELNICKI, P. (red.). *Komentarz do ustawy o samorządzie gminnym*. Warszawa: LexisNexis, 2004, dostupný rovněž v automatizovaném systému právních informací LexPolonica. Ze srovnávacího pohledu zde určitě není bez zajímavosti rozsudek českého Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č.j. Obn 1/2006-11, rozh. č. 1386/2007 Sb. NSS, seš. 12, dovozuji v určitých případech charakter Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR jako správního úřadu, jehož činnost je přezkoumatelná ve správním soudnictví. K poměrně rezervovanějšímu postoji polských správních soudů v jiné oblasti, a sice přezkumu aktů prezidenta republiky, srov. KRYSKA, D. Pravomoc prezidenta Polské republiky jmenovat soudce. *Acta Iuridica Olomoucense*. Vol. IV, 2009, No. 7, s. 383-387, SUŁKOWSKI, J. Uprawnienia Prezydenta RP do powoływania sędziów. *Przegląd Sejmowy*, 2008, nr 4(87), s. 47-66.

⁶⁰⁾ KOPECKÝ, M., *op. cit.*, s. 345.

⁶¹⁾ Tamtéž.

⁶²⁾ Srov. čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy ČR. Zákonodárce nevyužil možnost danou mu Ústavou ČR v čl. 87 odst. 3 a nepřenesl tuto pravomoc na Nejvyšší správní soud. Srov. též MIKULE, V. Pláč nad ztracenou příležitostí aneb Nejvyšší správní soud nebude přezkoumávat právní předpisy. *Justiční praxe č. 3/2002*.

⁶³⁾ Na rozdílnost právní úpravy a koncepce v této věci podle české a polské právní úpravy upozorňoval již v roce 1997 V. Mikule. Srov. MIKULE, V. Význam správního soudnictví pro všeobecnou právní kultivaci veřejné správy. *Správní právo č. 3-4/1997*, s. 139.

⁶⁴⁾ Srov. čl. 93 odst. 1 a čl. 99 odst. 1a zákona o obecní samosprávě, čl. 81 odst. 1 a čl. 90 zákona o okresní samosprávě a čl. 82c odst. 1 zákona o samosprávě vojvodství.

⁶⁵⁾ Prameny obecně závazného práva Polské republiky jsou v územním obvodu působnosti orgánů, které je vydaly, akty místního práva (čl. 87 odst. 2 Ústavy PR). Orgány územní samosprávy a územní orgány vládní správy vydávají na základě a v mezích zmocnění obsažených v zákoně akty místního práva, které jsou závazné v územním obvodu působnosti těchto orgánů (čl. 94 Ústavy PR).

zákony upravující územní samosprávu se zde uplatní jako *lex specialis* vůči úpravě v zákoně o řízení před správními soudy.⁶⁶⁾

Správní soudy v Polské republice rozhodují rovněž věci, kdy zvláštní zákony předpokládají soudní kontrolu, a to za užití prostředků v těchto zákonech uvedených.⁶⁷⁾ Tyto zvláštní zákony však počítají rovněž se soudní kontrolou aktů dozoru. Soudní kontrole tak podléhají akty dozoru nad činností profesní samosprávy, a to advokátů, právních poradců, studentů, rolníků, architektů, inženýrů činných ve výstavbě a urbanistů, laboratorních diagnostiků.⁶⁸⁾ Dále se jedná o akty dozoru nad subjekty vykonávajícími přenesené funkce správy, a to jednak v oblasti pojišťovací činnosti a jednak v případě nadací,⁶⁹⁾ a dále o akty dozoru nad bankami a úvěrovými institucemi⁷⁰⁾ a dozorčí rozhodnutí ve věci místního referenda.⁷¹⁾

Pomezí správního dozoru a správního soudnictví v materiálním smyslu

Pomezím správního dozoru a správního soudnictví se na několika řádcích budeme zabývat ještě ve smyslu materiálním, a to z hlediska obou pojmů a charakteru orgánu kontroly. Současná polská právní úprava poskytuje v tomto ohledu jeden příklad, který si zaslouží několik slov. Jak bylo již výše uvedeno, orgány dozoru nad činností jednotek územní samosprávy ve věcech finančních představují mimo jiné regionální účetní komory (*regionalne izby obrachunkowe*).⁷²⁾ Regionální účetní komory jsou státní orgány dozoru a kontroly finančního hospodaření subjektů územní samosprávy. Vykonávají dozor nad činností jednotek územní samosprávy ve stanoveném rozsahu a vykonávají kontrolu finančního hospodaření a veřejných zakázek. Dozorčí činnost se týká například rozpočtu a jeho změn, přijímání závazků majících vliv na míru veřejného zadlužení jednotky územní samosprávy a poskytování půjček, zásad a rozsahu dotací z rozpočtu jednotek územní samosprávy, daní a místních poplatků, několikaletého finančního výhledu a jeho změn.

⁶⁶⁾ Srov. WOŚ, T. In WOŚ, T., KNYŚIAK-MOLCZYK, H., ROMAŃSKA, M. *Postępowanie sądowoadministracyjne*. 3. wydanie. Warszawa: LexisNexis, 2009, s. 74-75.

⁶⁷⁾ Srov. čl. 3 § 3 zákona o řízení před správními soudy.

⁶⁸⁾ Srov. čl. 69 odst. 3 zákona o advokacii (úplné znění Dz.U. 2009 Nr 146, poz. 1188), čl. 31¹ odst. 3 zákona o právních poradcích (úplné znění Dz.U. 2002 Nr 123, poz. 1059), čl. 22 zákona o vysokém školství (Dz.U. 2005 Nr 164, poz. 1365), čl. 48 odst. 3 zákona o rolnických komorách (úplné znění Dz.U. 2002 Nr 101, poz. 927), čl. 20 odst. 3 zákona o samosprávách odborných architektů, inženýrů činných ve výstavbě a urbanistů (Dz.U. 2001 Nr 5, poz. 42) a čl. 10 odst. 3 zákona o laboratorní diagnostice (úplné znění Dz.U. 2004 Nr 144, poz. 1529).

⁶⁹⁾ Srov. čl. 189 odst. 4 zákona o pojišťovací činnosti (Dz.U. 2003 Nr 124, poz. 1151) a čl. 14 odst. 2 a čl. 15 odst. 4 zákona o nadaci „Zakład Narodowy imienia Ossolińskich“ (Dz.U. 1995 Nr 23, poz. 121) a čl. 14 odst. 2 zákona o nadaci „Centrum Badania Opinii Społecznej“ (Dz.U. 1997 Nr 30, poz. 163).

⁷⁰⁾ Srov. čl. 141a odst. 5, čl. 141b odst. 3, čl. 144 odst. 5, čl. 145 odst. 4 a čl. 147 odst. 3 zákona o bankách (úplné znění Dz.U. 2002 Nr 72, poz. 665) a čl. 28 odst. 2 zákona o zástavních listech a hypotečních bankách (úplné znění Dz.U. 2003 Nr 99, poz. 919).

⁷¹⁾ Srov. čl. 10 odst. 3, čl. 20, čl. 24a odst. 3 a čl. 26 odst. 1 zákona o místním referendu (Dz.U. 2000 Nr 88, poz. 985).

⁷²⁾ Srov. zákon o regionálních účetních komorách (ustawa z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, Dz.U. 1992 Nr 85, poz. 428).

Orgánem regionální účetní komory je kolegium komory, jehož členy tvoří předseda a zbývající členové. Členy jmenuje předseda Rady ministrů na návrh předsedy komory po získání stanoviska kolegia komory, které je přijato v tajném hlasování za přítomnosti alespoň poloviny jeho členů.

Členové kolegia jsou při plnění dozorčích úkolů a kontrolních funkcí nezávislí a podléhají pouze zákonům. Zákon stanoví rovněž mnohé záruky zajištění nezávislosti a odbornosti těchto orgánů. Tak polovinu členů kolegia tvoří členové jmenování z kandidátů navržených do kolegia orgány jednotek územní samosprávy. Členové musí projít výběrovým řízením, v němž je kladen důraz na právní vzdělání a zkušenost z oblasti veřejné správy. Člen kolegia na plný úvazek je jmenován na dobu neurčitou, člen na částečný úvazek pak na šestileté funkční období. Odvolat lze člena kolegia pouze ze zákonem stanovených důvodů.

Povahou regionálních účetních komor se zabýval i polský Ústavní tribunál. Ten v odůvodnění jednoho ze svých nálezů⁷³⁾ uvedl, že název „účetní komora“ ukazuje na kolegiální strukturu a kontrolně-rozhodovací a auditorský charakter těchto orgánů. Podle Ústavního tribunálu je auditor povinen řídit se objektivitou a nestranností při hodnocení financí kontrolovaného subjektu. Ústavní tribunál došel k závěru, že Ústava PR věnuje regionálním účetním komorám status státních kontrolních orgánů nezávislých na vládní správě, jakož i na jednotkách územní samosprávy.

Nezávislé postavení regionálních účetních komor vyplývá z toho, v jakém období tyto orgány vznikaly. Počátek 90. let 20. století představoval dobu renesance územní samosprávy a hlavním cílem těchto orgánů proto byla a je garance správné činnosti samosprávných subjektů, která je v souladu s právem.⁷⁴⁾ Snaha o to, aby kontrola činnosti jednotek územní samosprávy, která se tehdy tvořila prozatím pouze na úrovni obce, byla vykonávána specializovaným orgánem, vyplývala z přesvědčení o zvláštním ústavním a právním postavení samosprávy. Aby mohl být kontrolován soulad s právem činnosti samosprávných orgánů, byl potřebný kontrolní orgán specializující se na právo územní samosprávy, nezátížený kontrolními činnostmi vůči jiným subjektům a vytvořený mimo strukturu stávajících kontrolních orgánů.⁷⁵⁾ T. Dębowska-Romanowska regionální účetní komory charakterizuje jako specializované relativně nezávislé státní orgány dozoru plnící na jedné straně roli „finančního kvazisoudu“ a na straně druhé roli orgánu poskytujícího pomoc typu školení a instruktáže.⁷⁶⁾

⁷³⁾ Nález Ústavního tribunálu ze dne 28. 4. 1999, sp. zn. K 3/99, OTK 1999/4/73.

⁷⁴⁾ In STEC, M. *Prawno-ustrojowa pozycja regionalnych izb obrachunkowych w systemie władz publicznych w Polsce*. In STEC, M. (red.). *Regionalne izby obrachunkowe. Charakterystyka ustrojowa i komentarz do ustawy*. Warszawa: Wolters Kluwer, 2010, s. 62.

⁷⁵⁾ CYBULSKI, B. Geneza, ewolucja i istota funkcji kontrolnej regionalnych izb obrachunkowych. STEC, M. (red.). *Regionalne izby obrachunkowe. Charakterystyka ustrojowa i komentarz do ustawy*. Warszawa: Wolters Kluwer, 2010, s. 65-66.

⁷⁶⁾ DĘBOWSKA-ROMANOWSKA, T. *Regionalne izby obrachunkowe – nadzór zewnętrzny nad zarządzeniem finansowym w samorządzie i nad tworzeniem lokalnego prawa finansowego*. In STEC, M. (red.). *Regionalne izby obrachunkowe. Charakterystyka ustrojowa i komentarz do ustawy*. Warszawa: Wolters Kluwer, 2010, s. 20.

Dozajista jsou regionální účetní komory dozorčími orgány a nikoliv správními soudy. Hovoříme-li však o pomezí mezi správním dozorem a správním soudnictvím (zde ve smyslu materiálním a pojmovém), vyplouvá na povrch vzpomínka na polský Finanční korunní tribunál (*Trybunał Skarbowy Koronny*) zvaný také podle svého sídla jako „radomský“ svolávaný od roku 1591 za účelem kontroly státních financí, popř. sejmíkové finanční soudy (komise).⁷⁷⁾ Právě ve Finančním tribunálu je spatřován první polský správní soud.⁷⁸⁾ V participaci územní samosprávy na personálním obsazení regionálních účetních komor zase vidíme jistý náznak systému pruského správního soudnictví.⁷⁹⁾

Závěr

Z podaného stručného rozboru hranice mezi správním dozorem a správním soudnictvím s poukazem na právní úpravu v České republice a Polské republice lze seznat, že oba tyto instituty představující kontrolní mechanismy fungování veřejné správy se mohou do jisté míry prolínat. Správní soudnictví vykonávající kontrolu veřejné správy poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům a právním zájmům dozorovaných subjektů. Akt kontroly se tak následně stává zároveň jejím předmětem. Vedle toho správní soudnictví v obou zkoumaných státech poskytuje rovněž prostředky, pomocí kterých dozorčí orgány vykonávají své dozorčí úkoly. Zároveň lze vyzorovat u některých dozorčích orgánů rysy charakteristické pro orgány správního soudnictví a naopak „správní“ dozor místy probíhá v řízení před soudy. Tento příspěvek rovněž poukázal na některá slabá místa právní úpravy obou států, kdy řešení může nabídnout právní úprava, teorie či aplikační praxe státu druhého ze zkoumaných.

⁷⁷⁾ K tomu srov. MAŁECKI, J. *Trybunał Skarbowy Koronny i sejmikowe sądy (komisje) skarbowe przejawem troski o finanse publiczne I Rzeczypospolitej*. In MAŁECKI, J., HAUSER, R., JANKU, Z. (red.). *15 funkcjonowania regionalnych izb obrachunkowych jako organów nadzoru i kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego*. Poznań: Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych, 2007, s. 105–113.

⁷⁸⁾ BORKOWSKI, J. *Wykład prof. dr hab. Janusza Borkowskiego – Sądownictwo administracyjne na ziemiach polskich*. *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego*, 2006, č. 1(4), s. 14.

⁷⁹⁾ K vývoji správního soudnictví v obou zkoumaných státech srov. KRYSKA, D. *Od Radomské komise po současnost aneb z dějin správního soudnictví v českých a polských zemích*. *Historica Olomouciensia*, 2012 (v tisku).